

עין משפט
נר מצוה

ה:

פחות מארבע אמות נידון משום דאחי. וסמכינן עליה ואע"ג דלאו לשם לחי הוקצע משום דקיימא לן כחצי בלחי העומד מאליו ואפילו לר"ת דפסק כרצא מ"מ הכא איירי אליבא דרב הונא ואזיי מרב הונא דייק לה לקמן בפירקין (ד' טו.) וגראה

דרש"י מדקדק דמיירי הכא בלא הוקצע לשם לחי מדמפליג צין ד' לפחות מד' דאילו עבדיה לשם לחי הו' כשר בכל ענין דמשום דריצה בסמיממו לא גרע מלחי משהו כדפי' רש"י בסמוך אצל היא דלקמן (דף י.) דלחי המושך הואיל והוי לאורך המצוי ואינו סותמו דנידון משום מצוי אפילו הוקצע לשם לחי ולהכי כי דייק מנייה לקמן (ד' י.) שמע מנייה תלת לא קאמר שמע מינה ד' דלחי העומד מאליו הוי לחי ולקמן (דף ט.) פרש"י ולרשב"ג ליהוי כנראה מנמוך ושוו מצפיהם שכן דרך מעמידי לחי שמושקין קימע' כלפי חוץ א"כ משמע דר"ל אע"ג דהוקצע לשם לחי נידון משום מצוי:

ארבע אמות נידון משום מבוי.

אפילו למ"ד ^(א) (לקמן ד' טו.) לחי משום מחילה דהיה לו להועיל יותר אם סותמו מ"מ היכר קלת צעינן ואע"ג דהיכא דהעמידהו לשם לחי לפי' הקוטרם מועיל אע"ג דאין היכרא מ"מ י"ל כשהועמד לשם לחי יש קול ואיכא היכירא:

אותו אחי היבן מעמידו. במצוי רחצ יותר משמונה קא צעי דברוצא ח' היכן שייעמידו הוי עומד מרוצה: **כף** וחומר מחצה: אע"ג דחצר ומצוי שוין דכשהן מרוצטין צריכינן פס ד' ואם ארען יותר על רחצן ניתרין בלחי וקורה מכל מקום

עציד קל וחומר שפיר דבמקום דלא מהני לחי וקורה דהיינו צמרזעיס מהני עומד מרוצה ואמחינה רביעית הוא דעציד קל וחומר דליהני עומד מרוצה אצל שיועיל עומד מרוצה בכל ד' מחילות ליכא למילף דדיו לבא מן הדין להיות כנדון כמו לחי: **אינו** דין שיהא ניתר בעומד מרובה. פירש בקוטן^ו ומיהו במצוי ח' אע"ג דבהאי ק"ו נמי מצי למתרייה דהא יותר מד' הוי האץ פס וחצר משתריא בפס ד' כיון דלאו לשם לחי הוקצע ולא לשם תיקון פס הוקצע כי היכי דאפקינן מתורת לחי אפקינן נמי מתורת פס ור"י פי' דאין סבירא ללמוד לענין תורת פס מחצר^ז דבחצר הפס מהני משום מחילה משום הכי כל שכן דמהני היכא דסותמו טפי אצל במצוי שהקילו חכמים בלחי אפי' למ"ד משום מחילה צריך שיהא שם לחי עליו אצל לענין עומד מרוצה הוי ק"ו טוב משום דהוי מחילה גמורה שמועיל בכל ד' דפנות אצל לחי ופס לא מהני אלא במחילה רביעית וליכא למימר פס ד' אמות ויכא דמהני בחצר ולא מהני במצוי אף אני אביא עומד מרוצה דכיון שאין יכול ללומדו מק"ו הכא נמי ליכא למימר תוכיח ועוד מה לפס ד' אמות שכן לא מהני אלא במחילה רביעית תאמר צעומד מרוצה דמהני בכל ד': **תאמר במבוי שפירצתו בארבע** ^ח. וא"ת והיא גופיה נילף מק"ו מחצר שיהא פרצמו בעשר ומאי טעמא דרב הונא דאמר בארבע וי"ל דלא שייך ק"ו אפרסת עשר משום דהיא הנותנת דבשביל שמצוי ניתר אפי' בלחי משהו הוי פרצמו בד' ואפילו לאידך לישנא דאמר לקמן (ד' י.) גצי פסי ציראות כיון דאקילו צהו חד קולא אקילו צהו קולא אחריתי התם משום עולי רגליהם הקילו קולא יתירא מפני דוחקן וא"ת א"כ מאי פריך מה לחצר שכן פרצמו צי' מה פירכא היא זו נימא היא הנותנת משום דלא התרמי אלא צעומד מרוצה שרי עד עשר וי"ל דהיא הנותנת לא אמרי' אלא לסתור הק"ו אצל לסתור הפירכא כדי לקיים הק"ו לא אמר: **שפירצתו בר**. וא"ת ונעשה ק"ו מלחי וקורה שאין מועיל בחצר מהני במצוי עומד מרוצה כו' וי"ל דאיכא למימר פירצ' עשר תוכיח וליכא למימר דנילף שלא יועיל לחי וקורה למצוי ועומד מרוצה לחצר דגמירי לה מסיני דמהני וכן שיועיל לחי וקורה לחצר ליכא למילף דגמירי דצעי פס ארבעה ועוד דמעומד מרוצה ליכא למילף דמה לעומד מרוצה דמהני בכל ד' דפנות וממצוי נמי ליכא למילף דמה למצוי שכן פרצמו בארבעה לרב הונא: **וספק** דבריהם אהקף. וא"ת תיפוק ליה דקיימא לן בפירקין (ד' טו.): דפרוץ כעומד מותר וי"ל דהכא ^ט קיימא לן אליבא דרב הונא צריה דרב יהושע דאית ליה לקמן (ד' טו.): פרוץ כעומד אסור וא"ת ואמאי הוי ספק דצריהם הא קיימא לן דצדיי אדס אפשר לזמנא דקיימא לן כרצ פפא דאמר פרוץ כעומד מותר ואי לא אפשר לזמנא ליחוש דילמא פרוץ מרוצה וכן צפרק צ' דחולין (ד' כח:) דפליגי במחלף על מחלף אי הוה כרוצ משמע דאפשר לזמנא והא דאמרין צפרק ג' דיצמות (ד' כח.) לא סתם לן תנא כר"י הגלילי דאמר אפשר לזמנא היינו צדיי שמים ובהורוק (גיטין ד' עח.) גצי ספק קרוב לו ספק קרוב לה דאמר וימייהו הי מניייהו קדים וכ"ת כשבאו שניהן בבת אחת

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

^א **פחות מד' אמות.** ברובצ המצוי נידון משום לחי וסמכינן עליה ואע"ג דלאו לשם לחי איקבע דקיימא לן הלכתא כאזיי בלחי העומד מאליו דכשר^ב: **ד' אמות.** אם היה בזלט למוך רוחצ המצוי ד' אמות נידון משום מצוי כלומר כיון דלאורך הכשר מצוי ניתר בכך צעלמא ומיקרי מצוי הכא נמי נפיק מתורת לחי דלא סמכינן עליה אע"ג דאי עבדיה

משום לחי הוי כשר דמשום דריצה בסמיממו לא גרע מלחי משהו הכא כיון דלאו להכי איקבע אגן צמחשצה לא מניין לאפוקיה מתורת כותל ולשווייה לחי דכיון דנפק ליה מתורת לחי ונמנא שאין תיקון למצוי זה ואריך לחי אחר להמיר המצוי. אלמא מדקמתי דצ"ר מד' אמות לא הוי מצוי לאפוקי מתורת לחי שמע מינה הכשר מצוי בד' אמות^ג: **בדיה.** אללו ברובצ המצוי: **צאידך גיסא.** אלל כותל האחר כנגדו: **דמטפי ציה או דמנצל ציה.** גבוה ממנו או נמוך ממנו. א"נ או עצ ממנו או דק ממנו כדי שימשך ממנו ולחוץ או הימנו ולפנים: **במצוי שמונה.** שרצב שמונה אמות וכל שכן אם יותר: **אצל במצוי שצעה ניסר.** המצוי ואע"פ שאין זה לחי הואיל וסתימת הפתח מרובה על הפרוץ: **ומה חצר.** מרובעת או רחבה יותר על אורכה שאינה ניתרת בלחי וקורה אם נפרץ כותל שעל פני רשות הרצים על פני כולו והעמיד צו לחי משהו אינו מתיר אא"כ יש צו פס ד' כדאמרין לקמן בפירקין (ד' יב.) פסי חצר צריכינן שיהא צהן ארבעה: **ניתרם צעומד מרוצה על הפרוץ.** אפילו נפרצו על פירות הרצה בד' מחילותיה סביב ונשתייר שם מן העומד עד שרצו עומדים על הפרוץות

מותרות^ד בלא שום תיקון: **מצוי שניסר.** פתיחת כותלו הסמוך לרשות הרצים בלחי משהו: אינו דין שיהא ניסר צעומד מרוצה על הפרוץ. בלא שום סימן אחר. ומיהו מצוי שמונה אע"ג דבהאי קל וחומר נמי מצי למישרייה דהא יותר מארבעה טפחים הוי האץ פס וחצר משתריא בפס ד' כיון דלאו לשם לחי הוקצע שם ולא לשם תיקון פס הוקצע שם כי היכי דיאל מתורת לחי ילא מתורת פס ולא מנכרא מילתא ואמרין זהו פתחו ולא נעשה צו תיקון להחירו: חצר אין פירצת עשר אוקרת צה אא"כ הוי מלואו בכותל או יותר מעשר והכי קיימא לן צמתניתין (לקמן ד' טו.): כל פירצה שהיא צעשר^ה אמות מותרת: **סאמר במצוי.** דאמר רב הונא בארבעה לקמן (ד' י.) **למאן קאמרין לרב הונא.** האץ ק"ו אליבא דמאן קאמר ליה רב הונא צריה דרב יהושע אליבא דרב הונא צריה תלמידיה דרב דהא הך שמעתין דלחי בזולט רב הונא אמרה ומילתיה דרב הונא קא מפרש רב הונא צריה דרב יהושע: **פירצמו בד' סבירא ליה.** לקמן צשמעתין: **טעמא דנפשיה קאמר.** והכי קאמר במצוי שמונה קא מסתבאר מילתיה דרב הונא אצל במצוי שצעה לא מסתבאר כוותיה דאיכא למישריה צקל וחומר: אי עומד. מרוצה על הפרוץ שהיו ארבע אמותיו של לחי שוחקות ונמנא פרוץ חסר מארבע הרי ניתר בכך: ואי פרוץ. מרוצה נמנא שאין ד' שלימות בלחי ונידון משום לחי דהא רוצ צני אדס אין יכולין לזמנא: מאי אמרם. לאוסרו דילמא זמנא וכי הדדי נינהו ואין כאן לחי שהרי יש צו ארבע אמות ולא עומד מרוצה: הוי **ספק דצריהס.** שמא זמנא ואסור ושמא לא זמנא ומותר דטלטול מצוי מדרבנן הוא וספק דצריהם להקל:

מאידו

הנותנת משום דלא התרמי אלא צעומד מרוצה שרי עד עשר וי"ל דהיא הנותנת לא אמרי' אלא לסתור הק"ו אצל לסתור הפירכא כדי לקיים הק"ו לא אמר: **שפירצתו בר**. וא"ת ונעשה ק"ו מלחי וקורה שאין מועיל בחצר מהני במצוי עומד מרוצה כו' וי"ל דאיכא למימר פירצ' עשר תוכיח וליכא למימר דנילף שלא יועיל לחי וקורה למצוי ועומד מרוצה לחצר דגמירי לה מסיני דמהני וכן שיועיל לחי וקורה לחצר ליכא למילף דגמירי דצעי פס ארבעה ועוד דמעומד מרוצה ליכא למילף דמה לעומד מרוצה דמהני בכל ד' דפנות וממצוי נמי ליכא למילף דמה למצוי שכן פרצמו בארבעה לרב הונא: **וספק** דבריהם אהקף. וא"ת תיפוק ליה דקיימא לן בפירקין (ד' טו.): דפרוץ כעומד מותר וי"ל דהכא ^ט קיימא לן אליבא דרב הונא צריה דרב יהושע דאית ליה לקמן (ד' טו.): פרוץ כעומד אסור וא"ת ואמאי הוי ספק דצריהם הא קיימא לן דצדיי אדס אפשר לזמנא דקיימא לן כרצ פפא דאמר פרוץ כעומד מותר ואי לא אפשר לזמנא ליחוש דילמא פרוץ מרוצה וכן צפרק צ' דחולין (ד' כח:) דפליגי במחלף על מחלף אי הוה כרוצ משמע דאפשר לזמנא והא דאמרין צפרק ג' דיצמות (ד' כח.) לא סתם לן תנא כר"י הגלילי דאמר אפשר לזמנא היינו צדיי שמים ובהורוק (גיטין ד' עח.) גצי ספק קרוב לו ספק קרוב לה דאמר וימייהו קדים וכ"ת כשבאו שניהן בבת אחת

מסורת הש"ס

(א) [שבעיע"ד, ג] ובס"א: בארבעה], א [שבת לה. לקמן מה: צילה ג:], (ד) [בס"א: חנון], ט [ומכאן שיך עוד לע"א], ו [לקמן טו-ו, ו] [ע"כ שיך לע"א], ח [בס"א: מותרת, ט] בס"א: כעשר, י] בס"א: בארבעה,

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ארבע וכו' למאן דאמר. י"ב לקמן בדף יב ע"ב: (ב) ד"ה וספק וכו' וי"ל דהכא קאי אליבא דרב הונא:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ארבע. אפילו למ"ד. י"ל דמוכת כן דהא מרזא דשמעתין הוא י"ה ואיזו ס"ל לקמן דף טו דלחי העומד מאליו הוי לחי וחוץ למ"ד לחי משום מחילה עיי"ש: ד"ה אינו מצינו. הפס בהני משום מחילה. עיין לקמן דף ט ע"ב. מוס' ד"ה כותל: